

*М. В. Прокоп, докт. кафедри Східної Європи
Університету Миколи Коперника в Торуні
(Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
(Польща, м.Торунь)*

**Транскордонна співпраця Польщі та України
(казуси регіонального співробітництва: Вармінсько-
Мазурське воєводство та Рівненська область)**

*Роботу виконано на кафедрі Східної Європи
Університету Миколи Коперника в Торуні*

Міжнародне міжрегіональне співробітництво є дуже важливим аспектом політики в галузі розвитку польських воєводств. Головним чином тому, що забезпечує обмін досвідом між регіонами з різних країн та підтримує ініціативи з поліпшення якості функціонування регіональних інституцій. Місцеве самоврядування Вармінсько-Мазурського воєводства надає велике значення відносини з Україною, Східним сусідом Польщі. Важливим аспектом для цієї співпраці є наявність великої і дуже активної групи української меншини в регіоні, тому у співпраця та це важливий аспект міжнародної політики воєводства.

Ключові слова: міжрегіональне співробітництво, Вармінсько-Мазурське воєводство, Рівненська область, транскордонна співпраця, регіон

Prokop M. Cross-border cooperation in Poland and Ukraine (incidents regional cooperation: Warmian-Masurian Voivodeship and Rivne region). Polish relation with Ukraine are developing in 1991. Authors aim is present short outline of issues of Polish and

Ukrainian international law regulation about crossborder regional cooperation casus

Key words: Warmian-Masurian Voivodeship, Rivne region, interregional cooperation, crossborder cooperation, region.

Вступ. Україна і Польща реалізують взаємовигідне співробітництво у різних сферах, між іншим країни приділяють багато уваги розвитку трансграницької співпраці на міжрегіональному рівні. Для дослідження міжрегіональної співпраці між Вармінсько-Мазурським воєводством та Рівненською областю, необхідним є аналіз термінології, пов'язаної цим аспектом досліджень. Тому необхідно пояснити такі поняття: регіон, прикордонний регіон, транскордонний регіон, і регіональне співробітництво. Поняття регіон можна визначити кількома способами: в загальному його відносять до певної території та її мешканців. Регіони можна також виділити для визначення природних особливостей, наприклад річок, гірських хребтів. Поняття то використовується для статистичного аналізу, в країнах ЄС для статистичних цілей при аналізі рівномірної структури територіальних одиниць (NUTS).

Аналіз показує, що регіон це концепція неоднозначно визначена. Основними завданнями регіону є: географічний простір, населення і спільний набір цінностей. Прикордонний регіон – регіон, розташований по одній стороні кордону, яка є однією з кордонів держави, в якій розташований у регіоні. Регіон транскордонний це регіон, через якого поверхню проходить державний кордон, тобто регіон знаходиться по обидва боки кордону, двох і більше країн [1; 2, с. 3; 3, с. 37].

Міжнародне міжрегіональне співробітництво є дуже важливим аспектом політики в галузі розвитку польських

воєводства. Головним чином тому, що забезпечує обмін досвідом між регіонами з різних країн та підтримує ініціативи з поліпшення якості функціонування регіональних інституцій. А також сприяє розвитку інфраструктури, туризму, ведуть до освітньо-культурного збагачення у регіоні, перш за все, це ефективний інструмент для промування цього регіону. Перераховані вище фактори є підтвердженням того що міжрегіональне співробітництво сприяє економічному розвитку держави. Міжрегіональна співпраця здійснюється на основі міждержавних договорів на місцевому рівні, між регіонами принаймні двох країн. Місцеве самоврядування Вармінсько-Мазурського воєводства надає велике значення відносини з Україною, Східним сусідом Польщі. Важливим аспектом для цієї співпраці є наявність великої і дуже активної групи української меншини в регіоні, тому у співпраця та це важливий аспект міжнародної політики воєводства. 8 листопада 1994 року було підписано угоду, для дружби і співробітництва між Рівненською областю і Ольштиньським воєводством [4].

Співпраця воєводства з українським партнером була започаткована з підписанням 8 листопада 1994 року угода про дружбу і співробітництво [5]. Продовження співпраці було підписання маршавком воєводства Анджея Риньскієго та президентом рівненської ради з Данила Корилкевича 2 листопада 2000 угоди про комерційно-економічне співробітництво між Рівненською областю і Вармінсько-Мазурським воєводством. Сторони домовились, що співробітництво та підприємство буде базуватися на принципах взаємної вигоди між ними та укладенні договорів прямої взаємодії між учасниками. Сторін договору взяли на підтримку представників підприємств, банків та страхових компаній на

території областей, які охоплюються у співпраці. Відповідно до угоди співпрацю введуть на таких принципах: розуміння і виявлення можливостей для співпраці в різних галузях економіки, не жертвуючи зобов'язань сторін перед іншими партнерами; виявляти можливості для інвестиційних проєктів; заохочення ідеєю спільних підприємств, торгових домів, торгових центрів; обміну інформацією та обмін публікаціями [6].

Потім 9 грудня 2003 року було підписано угоду про співробітництво між регіонами між Анджеєм Риньским, маршалком Вармінсько-Мазурського воєводства Миколою Сорокою, головою обласної державної адміністрації. У статті 1. угода 2003 року співпраці між Рівненською областю і Вармінсько-Мазурським воєводством, йдеться що сторони будуть співпацювати у наступних областях:

- комунальне господарство, обмін інформацією та досвідом з питань, що стосуються комунальне господарства;
- розробка систем комунікації та транспорту, будівництво нових об'єктів інфраструктури;
- економіки та торгівлі, контакти між представниками малого і середнього бізнес, співробітництво між закладами, які сприяють розвитку підприємництва;
- сільське господарство і Агро харчо обробки, включаючи обмін інформацією і досвід роботи в галузі сучасних виробничих технологій у Агро харчової промисловості та переробки та зберігання сільськогосподарської продукції;
- регіональне планування і навколишнє середовище;
- обмін інформацією, організації, виставок і інших заходів промо-реклами;
- обмін інформацією та досвідом щодо використання фінансових ресурсів з фондів ЄС;

- інші області становлять взаємних інтересів і взаємної домовленості сторін [7].

Під час візиту делегації з Польщі в Рівному у жовтні 2004 року у зв'язку зі святкуванням проведення року Польщі в Україні, були підписані наступні документи: поправки до угоди про співпрацю між Рівненською областю і Вармінсько-Мазурським воєводством на роки 2004-2006 [8], угода про співробітництво між Рівненською областю і Вармінсько-Мазурським воєводством, а також інтенційні листи між місцевою владою: Костопільський район - повіт Елцкі, повіт Мронговскі - район Рівне [9].

Наступним кроком у співпраці між Вармінсько-Мазурським воєводством і Рівненською областю, стало підписання 3 червня 2008 року в Ольштині, Плану співпраці на період 2008-2010 років маршалком Яцеком Протасом і президентом бласної державної адміністрації Віктором Матчуком. План роботи між сторонами на 2008-2010 років, передбачав проведення ефективної співпраці у семи сферах діяльності: співробітництва з питань управління, охорона навколишнього середовища, сільських регіонів і сільського господарства, політика якості, здоров'я, спорту і туризму, і культури та освіти [10].

Співробітництво в питань управління передбачало представлення способів управління та фінансування в різних сферах життя: сільського господарства, сільського розвитку, охорони здоров'я політику, а також організація конференцій, семінарів. **Спільна політика охорони навколишнього середовища** зводилося до мереж аналізу можливостей в галузі управління відходами та використання відновлюваних джерел енергії в рамках екологічної політики. **Політика відносно**

сільського господарства і регіонів, серед інших, зосереджена навколо обмін досвідом та враженнями, пов'язаними з розвитком сільських районів, сільськогосподарського виробництва, широкий спектр інформації про інвестиційні можливості у сільськогосподарському виробництві.

Четвертий аспект, **політика якості**, участь українських партнерів в засіданнях керівного комітету для поліпшення якості та громадського харчування та готельного бізнесу, у Вармінсько-Мазурському регіоні в 2004-2013 роках, співпраці навчальних закладів з готельним профілем. **Політика відносно аспекту здоров'я** накопичується навколо обміну враженнями медичних середовищ, функціонування системи охорони здоров'я (джерел фінансування, турбота про навколишнє середовище та вагітних жінок, в ініційованні діяльності в галузі профілактики і реабілітації, довгостроковий догляд за людьми похилого віку і хронічно хворих).

Спорт і туристика фокусується на обміні досвідом щодо туристичних пропозиції, різноманітних сфер співпраці (зокрема, футбол, вітрильний спорт, волейбол, бадмінтон) та обмін досвідом у підготовці тренерів. І останній аспект співпраці, **культура та освіта**, обертається навколо створення бази даних закладів культури та громадських організацій, організація виставок та вернісажів українських та польських художників, співпраця між бібліотеками, а також театральній співпраці сторін [10].

11 жовтня 2011 року було підписано маршалком Яцеком Протасом і президентом Василем Берташем План подальшої співпраці на період 2011-2013 рр, який фокусується на обмін досвідом про статус двостороннього співробітництва і діяльності в партіях. Обміни з питань ЄС, організації зустрічей, семінарів

презентуючих функціонування структури ЄС, використання можливостей для співпраці в рамках Східного партнерства, потенційні можливості обміну досвідом (наприклад, Єврорегіону Балтійського), а також розвитку і реалізації спільних проєктів у рамках польської зовнішньої допомоги Міністерства закордонних справ Республіки Польща. В плані є питання, що стосуються участі представники сторін діяльність в спільних діях (серед інших. День Європи в Рівному, день незалежності України, дні української культури у Вармінсько-Мазурському воєводстві) [11].

Співробітництво на період 2011-2013 рр, також включені обмін інформацією з питань економічно-комерційних можливостей в регіонах, співробітництво в галузі культури і освіти, співробітництво в галузі сільського господарства, обмін досвідом в медичних середовищ, співробітництва в сфері туризму, реалізації спільних проєктів у рамках належності до європейської мережі кулінарна спадщина, розвитку співпраці у сфері спорту; громадська організація співпраці та спільних діях у сфері охорони навколишнього природного середовища [11].

У рамках регіонального співробітництва між українською та польською стороною співпрацюють Воєводска Публічна Бібліотека в Ольштині та Державна Обласна Бібліотека в Рівному. Міжбібліотечне співробітництво розпочалось на початку травня 2006 року, коли директори бібліотек познайомилися на конференції в Ольштині та разом з директором Центральної бібліотеки в Борнхольму вирішили о впровадження спільного проєкту. Розроблено спільну концепцію проєкту і були обрані, можливі джерела фінансування.

Подальшим етапом співробітництва була зустріч партнерів. Відбулася також зустріч із представниками районої адміністрації

Рівного у результаті якої було представлення українськими партнерами, при допомозі партнерів з Данії та Польщі, заявки на участь у конкурсі, демократичні процеси в Україні, проект не отримав фінансування. Спроби спільних дій поновлено на початку 2007 року, коли партнери представили коректу концепції проекту і прийняли рішення щодо підготовки заявки Воєводської публічної бібліотеки в Ольштині реалізує проект: право на інформацію. Заявку цю зложено в конкурсі Міністерства закордонних справ Польщі. У серпні 2007 року проект одержав позитивну оцінку, розпочато його реалізацію [12].

Метою діяльності було підтримки громадянського суспільства в Рівненській області та надання вільного доступу до публічної інформації. Досягнення цієї мети може бути досягнута шляхом організації мережі громадських точок доступу до Інтернету у публічних бібліотеках, рівності та демократичних процесів європейської інтеграції, та можливість використовувати Інтернет для пошуку інформації, циклу підготовки. Увесь проект складається з декількох етапів, конкретної стадій навчання для українських бібліотекарів.

Перший етап підготовки включає навчання бібліотекарів тренерами з бібліотеки з Ольштини, 11-13 жовтня 2007 для 10 бібліотекарів з України. Наступний етап навчання тривав з 15-17 жовтня 2007 року в Ронне (Данія); прийняли участь 10 бібліотекарів з України, заняття проводилися данськими тренерами. У тому ж дні там були також зустрічі українських, польських та данських виконавців проекту в Ронне, підведення підсумків минулого і роздуми над подальшою співпрацею. Заключним етапом навчання здійснювався в Україні через українських тренерів, 6-8 листопада 2007 року[12].

Вище представлена структура офіційні зустрічей між сторонами показує інтенсивність співпраці між Вармінсько-Мазурським воєводством і Рівненською областю. Ефективна реалізація угод, дає можливість вказати це співробітництво як ефективне та кваліфіковане тому що, з одного боку, призводить до реалізації цілей і з іншого боку, дає продовження та розширення співпраці.

Джерела:

1. Kozak M., Pyszkowski A., Szewczyk R., Słownik Rozwoju Regionalnego, –Warszawa: 2000.
2. Malendowski W., Ratajczak M., Euroregiony – pierwszy krok do integracji europejskiej, – Wrocław: 1998.
3. Majkut Z., Problemy współpracy transgranicznej województwa warmińsko-mazurskiego na tle procesów integracyjnych, – Olszyn: 2004.
4. Kołodziejcki M., Szmigiel K., Międzynarodowa współpraca trans graniczna i międzynarodowa w kontekście polityki regionalnej państwa 2007-2013, – Warszawa: 2004.
5. Historia współpracy Województwa Warmińsko-Mazurskiego z Obwodem Rówieńskim, [Електорнний ресурс] - Режим доступу: <http://www.wrota.warmia.mazury.pl> (02.05.2014).
6. Umowa o współpracy handlowo-gospodarczej między Rówieńską Radą Obwodową Ukrainy a Województwem Warmińsko-Mazurskim Rzeczypospolitej Polski z dn. 2 listopada 2000 r. [Електорнний ресурс] - Режим доступу: <http://www.wrota.warmia.mazury.pl> (02.05.2014)
7. Umowa o współpracy między Województwem Warmińsko-Mazurskim (Rzeczypospolita Polska) i Obwodem Rówieńskim (Ukraina) z dn. 9 grudnia 2003 r. (Dz. U. Z 1998 r. Nr

91, po. 576), art. 1, [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.wrota.warmia.mazury.pl> (03.05.2014).

8. Aneks do Umowy o współpracy na lata 2004 - 2006 pomiędzy Obwodem Rówieńskim a Województwem Warmińsko-Mazurskim, [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.wrota.warmia.mazury.pl> (03.05.2014).

9. Historia współpracy Województwa Warmińsko-Mazurskiego z Obwodem Rówieńskim, [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.wrota.warmia.mazury.pl> (02.05.2014).

10. Planu Pracy pomiędzy Województwem Warmińsko-Mazurskim a Obwodem Rówieńskim na lata 2008-2010, [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.wrota.warmia.mazury.pl> (03.05.2014).

11. Plan Pracy Województwa Warmińsko-Mazurskiego (Rzeczpospolita Polska) z Rówieńską Obwodową Administracją Państwową (Ukraina) na lata 2011-2013, [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.wrota.warmia.mazury.pl> (05.05.2014).

12. Materiały szkoleń Realizujemy prawo do informacji, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie; [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.wbp.olstyn.pl/programy/realizujmyprawo> (03.05.2014).